

A background image showing three Roman soldiers in battle. They are wearing traditional Roman military armor, including helmets, cuirasses, and greaves. They are holding swords and spears, and their expressions are of intense battle. The scene is set in a stone-walled environment, possibly a city street or a battlefield.

Az ókori Róma

A köztársaság kora

Kr. e. 510 – Kr. e. 27

A POLGÁRHÁBORÚK KORA

A rabszolgák, a rabszolgakereskedelem

- ❑ Rabszolgák – hadifoglyokól, kalózok által elhurcolt emberekből
- ❑ A legnagyobb rabszolgapiac Délosz szigetén volt
- ❑ Jogait tekintve nem számított embernek – „beszélő szerszámnak” tekintették
- ❑ Alkalmazásuk:
mezőgazdaságban,
bányákban,
hivatalokban,
gladiátorokként, ...

Rabszolgalázadások

- Kr. e. 138 – szicíliai rabszolgalázadás (200 000 résztvevő)
- Kr. e. 104-101 – második szicíliai rabszolgalázadás
- Kr. e. 73-71 – **Spartacus** lázadása (6 000 rabszolga)

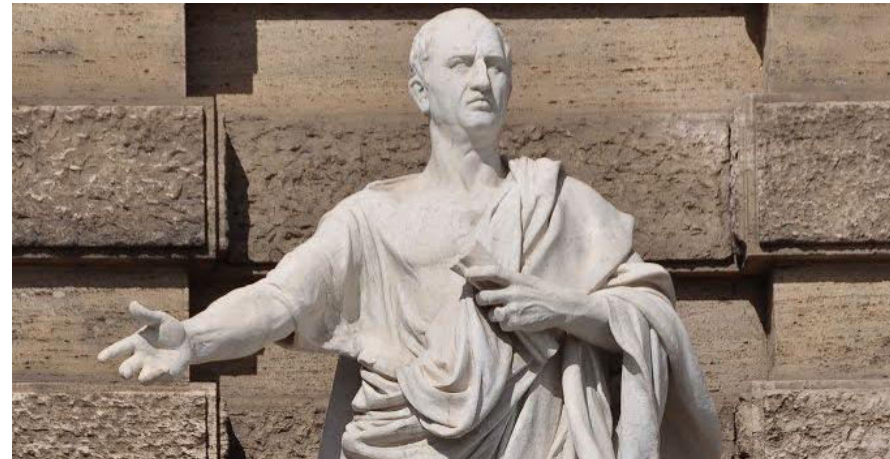
Spartacus rabszolgalázadásának leverése

- Spartacust harcban megölik, a követőit keresztre feszítik
(Via Appia, 212 km Róma és Brundisium között)
- Legyőzői: **Pompeius** és **Crassus**
- Kr. e. 70-ben consulok lettek
- *néppárti intézkedések*:
  - a néptribunusok jogkörének visszaállítása
  - a lovagok helyzetének erősítése

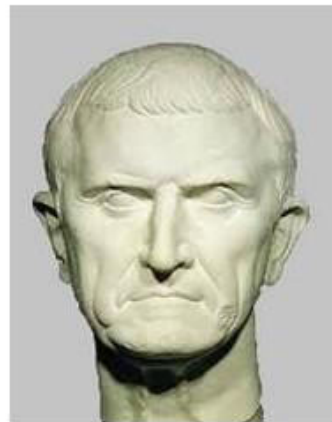
Magistratusi és egyéb tisztségek az ókori Rómában

- **Consul** – Róma legfőbb magistratusa, Róma vezetője a köztársaság korában
- **Praetor** – Rómában a városi rend fenntartása, bíráskodás, a Consul távollétében helyettesíti őt
- **Proconsul** – volt Consul, akit újraválasztottak, hogy Róma valamely PROVINCIÁJÁT (tartományát) vezesse a Consul távollétében
- **Censor** - a római lakosság és vagyona összeírása – végrehajtása
- **Questor** – ügyész, a közpénzek beszedése/elosztása
- **Néptribunus** - a plebejusok érdekeinek védelme, jogaik feletti őrködés
- **Imperator** – consul/proconsul, aki GYŐZTES hadvezérként tér vissza Rómába
- **Dictator** – rendkívüli tisztség – veszélyhelyzet esetén választották, max. 6 hónapra, teljhatalmú vezető
- **Pontifex maximus** – a római vallás legfelsőbb papja

Az első **TRIUMVIRÁTUS** (három férfiú szövetsége)

- Crassus és Pompeius között ellentétek voltak
- **Julius Caesar** kibékíti őket, és titkos hármasszövetséget hoznak létre (Kr. e. 60), hogy támogatják egymást a vezető tisztségek megszerzésében – a szenátussal szemben
- **Caesar** consul lesz, majd **proconsul** Galliában (a pro consul cím a consul cím meghosszabbítása a következő 1 évre „*pro consule imperium*”)
- **Crassus** proconsul Syriában, **Pompeius** Hispaniában

Crassus

Pompey

Caesar

Az első triumvirátus

- **Caesar** a katonái feltétlen hűségét és a római nép csodálatát vívja ki **hatalmas hadi sikereivel** – Gallia teljes meghódítása, a belgák leigázása, átkel a La Manche csatornán Britanniába. A római birodalom egyik legbefolyásosabb hadvezérévé válik – **megnő a politikai hatalma.**

Ragadd meg, ami a tiéd

Az első triumvirátus felbomlása

- Crassus egy hadjárat során meghal, és Pompeius, tartva Caesar növekvő hatalmától a szenátus oldalára áll
- A szenátus Caesart **Kr. e. 49-ben** Rómába rendeli, hogy elszakítsa hadseregétől, Caesar viszont a hadserege élén vonul Róma felé
- Átlépi a **Rubicon** folyót
- **ALEA IACTA EST** = A kocka el van vetve (nincs visszaút)

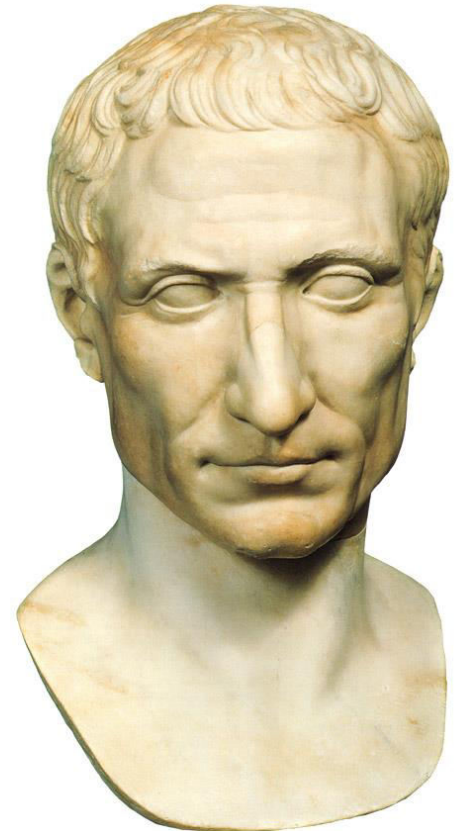
Az első triumvirátus felbomlása

- Polgárháború dúl Rómában, Caesar legyőzi Pompeius seregeit – Pompeius a Balkánra menekül
- Caesar bevonul Rómába (Veni, Vidi, Vici) és a szenátus konzullá választja
- Pompeiustól meg kell szabadulnia - a végső ütközetre Görögországban **PHARSZALOSZ**-nál **Kr. e. 48-ban** kerül sor – Caesar legyőzi Pompeiust!

Caesar egyeduralkodója

- A megrémült szenátus Caesart **örökös diktátorrá** választotta (a köztársaság és a szenátus hatalma már csak látszat)
- **Pontifex Maximus, néptribunus, örökös censor és imperator**
- Caesar a birodalmat erősítő reformokat hajtott végre:
  - **Földet osztott** a nincsteleneknek
  - Értékálló **aranypénzt** veretett
  - A provinciákban élőknek is **polgárjogot** adott
  - A szenatus létszámát **900-ra** emelte
  - Naptárreformot vezetett be – **JULIANUS** naptár

Caesar bukása

- Caesar lebecsülte a köztársaság hagyományait és ezért a szenátus egyes tagjai összeesküdtek ellene (**Cassius, Brutus**)
- Kr. e. 44
- **Et tu mi fili Brute!**

„...óvakodj március idusától!”

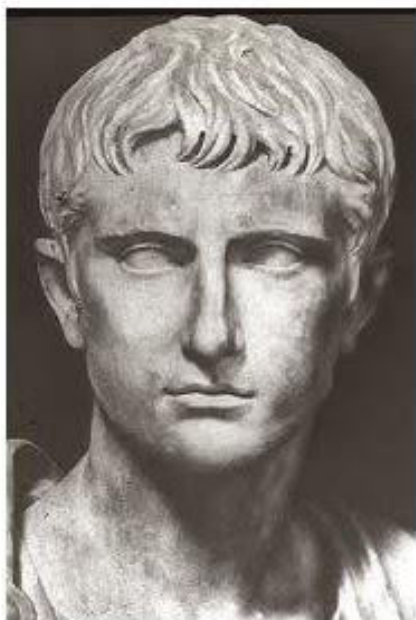
Julius Caesar halála után

- Hatalomra törő vezetők:

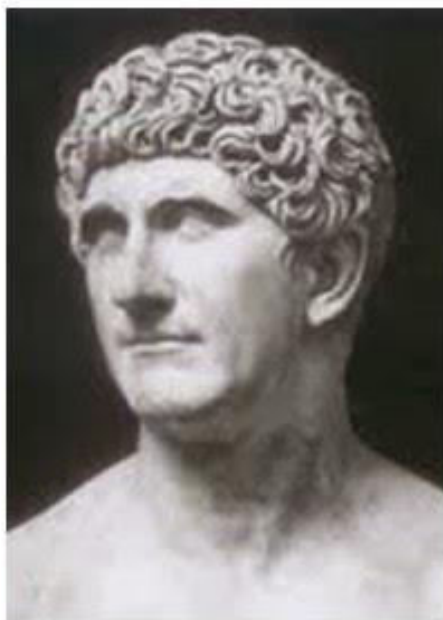
1. **Marcus Antonius** – Julius Caesar egyik tehetséges parancsnoka

2. **Lepidus** – a lovasság vezetője

3. Julius Caesar kijelölt utódja (unokaöccse) – **Caius Iulius Caesar Octavianus**

Octavian

Antony

Lepidus

A második triumvirátus

- Kr. e. 43-ban a **szenátus** a merénylők (**Cassius és Brutus**) oldalára áll

- Julius Caesar veteránjai és unokaöccse a szenátus ellenében megkötik a **második triumvirátust** (Kr. e. 43)

A triumvirek és Julius Caesar merénylőinek küzdelme

- Kr. e. 42 – **PHILIPPI csata** a triumvirek legyőzik Caesar merénylőit (Cassius és Brutus meghal)

A római birodalom felosztása a triumvirátus által

Octavianus és Marcus Antonius küzdelme

- Lepidus hamarosan a **háttérbe szorult**
- Marcus Antonius és Octavianus is egyeduralkodó akart lenni
- Marcus Antoniust Egyiptom királynője, **VII. Kleopátra** támogatta a **párthusok ellen**, Antonius **Róma támogatását** biztosította Cleopátrának Egyiptom trónjához

- **Octavianust** a rómaiak többsége támogatta

Octavianus és Antonius küzdelme

- Octavianus legyőzi Antoniust **ACTIUM**-nál (Görögo.) **Kr.e. 31-ben**
- Octavianus egyeduralma el

Octavianus egyeduralma – a principátus kezdete

- Az egész hadsereg Octavianus irányítása alatt állt, ezen alapult a hatalma
- Kr. e. 27-ben „lemond” a hatalomról és bejelenti a **KÖZTÁRSASÁG helyreállítását**
- A „hálás” szenátus a **legmagasabb tisztségekkel** ruházza őt fel

Octavianus egyeduralma – a principátus kezdete

- Octavianus egy személyben a **consul**, a **néptribunus** (sérthetetlenség, vétőjog), a **censor** (saját híveit ültethette a szenátusba) és a **pontifex maximus** (az állami vallás főpapja)
- A szenátustól megkapja az **AUGUSTUS** címet (istentől gyarapított férfiú, **ezt később személynévként használja!!!**) és a **PRINCEPS** (első polgár) címet, amiről a köztársasági formákkal leplezett **egyeduralmi rendszere** a nevét kapta- a **PRINCIPÁTUS**.
- Teljes neve: Imperator Caesar Augustus divi filius

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!